

LUPTA

le combat

Director : Mihai Korne

Redactor : Antonia Constantinescu

COSTUL ABONAMENTULUI PE UN AN

In franci francezi

FRANTA
EUROPA

FRF 250
FRF 300

In alte valute tariful este majorat
pentru acoperirea cheltuielilor
bancare :
DM 100 - Fr. Elv. 90 - L. St. 35

Cu avionul :

AFRICA
AMERICA DE NORD
ISRAEL
AMERICA DE SUD
ASIA
AUSTRALIA

FRF 350
FRF 400

USA 60 sau echivalent
USA 70 sau echivalent

125, Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud - France
Telephone : (33-1) 46. 02. 05. 40 - Tetex 633520F
Commission Paritaire N° 65481 - C;C;P; : 11 341 71 A Paris
Telefax : (33-1) 46.02.14.37

Numărul 186

7 iulie 1992

ROLUL STATULUI ÎN ECONOMIA ROMÂNĂ

Spre deosebire de centralismul totalitar, care planifică ansamblul activităților, în economia de piață, planificarea este orientativă iar statul nu intervine decât în domenii specifice sau în caz de criză. Desigur că, în România, mai toate sectoarele sunt în criză, ceea ce însă nu justifică intervenția generalizată. Statul nu are nici mijloacele, nici competența să soluționeze ansamblul problemelor economice.

În România, totul trebuie reconstruit. În economia de piață, acest lucru implică în primul rând inițiativă particulară și numai în rare cazuri acțiunea statului. În această optică vom încerca să deosebim rolurile pe care le poate juca statul pe plan legislativ, orientativ, de gestiune și de inițiativă. Nu putem analiza toate aspectele și ne vom limita la câteva exemple în fiecare domeniu.

ROLUL LEGISLATIV

Legile privitoare la privatizarea întreprinderilor de stat, agricole, comerciale sau industriale sunt, fără îndoială cele mai importante măsuri luate de parlamentul ales la 20 mai 1990. Nu socotim că aceste măsuri au fost bune, dar ele sunt o realitate de care trebuie să ținem seama și nu este scopul acestui articol să analizeze dacă și cum legislația existentă va trebui modificată. Ar fi oricum prematur să o facem câtă vreme nu vor fi luate măsurile economice și financiare care să determine schimbările de structură, cu mult mai repede și mai adânc decât legile sau decretul nerealist și inaplicabile.

Suprimarea subvențiilor ministerelor industriei, agriculturii și transporturilor pe

care le-am preconizat analizând bugetul statului (v. *Lupta* nr. 185, din 22 iunie) rămâne măsura financiară determinantă pentru accelerarea privatizării. Modificarea legilor, care determină modalitățile, poate urma dacă va mai fi necesară dar nu va fi lesne de realizat. În doi ani parlamentul fesenist a distribuit pământurile, 30% din capitalul teoretic al întreprinderilor de stat și se grăbește să legifereze redistribuirea caselor și apartamentelor particulare, în așa fel încât, după 27/9/92, să nu se mai poată reveni asupra acestor măsuri.

Pasul esențial ce rămâne de realizat pe plan legislativ, privește investițiile și activitatea băncilor străine în România. Legislația restrictivă care interzice acestor bănci să opereze în Lei, constituie pentru investițiile întreprinderilor medii străine, care sunt și cele mai dinamice, o frână mult mai mare decât se presupune. După felul în care Banca Națională Română (BNR) a procedat la schimbarea anterioară a valutei întreprinderilor, la 8/XI/91, va mai trebui multă vreme înainte ca declarațiile dlui Isărescu să mai inspire încredere în străinătate. Cum nici celelalte bănci românești nu lucrează bine și nu inspiră încredere intervenția băncilor străine este cu atât mai necesară.

Afirmațiile din primele luni de după 22/XII/89 că "nu ne vindem țara" s-au dovedit nu numai demagogice, dar mai cu seamă ridicole pe plan economic. În afara de organisme financiare internaționale, nimeni nu investește pe termen lung într-o țară străină fără să aibă garanții privind proprietatea. Pentru a ne moderniza avem nevoie de investiții pe termen lung în toate domeniile. Nu cu afaceri "pe picior" făcute cu rebuturile

sau mărfurile expirate din Orientul Mijlociu sau din Piața Comună vom redresa țara. Dacă nu vrem să rămânem încă ani de-a rândul în starea actuală de subdezvoltare, nu putem să evităm ca investitorii străini să obțină poziții avantajoase pe care le obțin în lumea întreaga și pe care le-au avut și înainte de război trusturile petroliere sau alte întreprinderi occidentale în România.

Aceste avantaje, pe care vrînd-nevrînd va trebui să le acceptăm, nu ne fac plăcere dar considerăm că sunt preferabile mizeriei actuale datorită căreia, din 1990, au emigrat în genere tineri sau oameni calificați care socoteau că nu aveau posibilitatea să-și valorifice aptitudinile în țară. Credem preferabil să aducem capital occidental în țara decât să exportăm mină de lucru calificată în Occident. De altfel, avantajele, pe care le poate dobîndi capitalul străin, nu vor fi decât temporare. Peste una sau două generații, dacă elementele de valoare rămîn sau revin în țară, poziția capitalului străin riscă să se degradeze în favoarea celui românesc, cum s-a întîmplat în toate țările în care localnicii au fost destoinici și dinamici.

În schimb, oricare ar fi bogățiile lor naturale, de care de altfel România este lipsită în bună parte, țările a căror autohtoni sunt indolenți rămîn dependente de capitalul străin, în ciuda legislațiilor care vor să împiedice acest lucru.

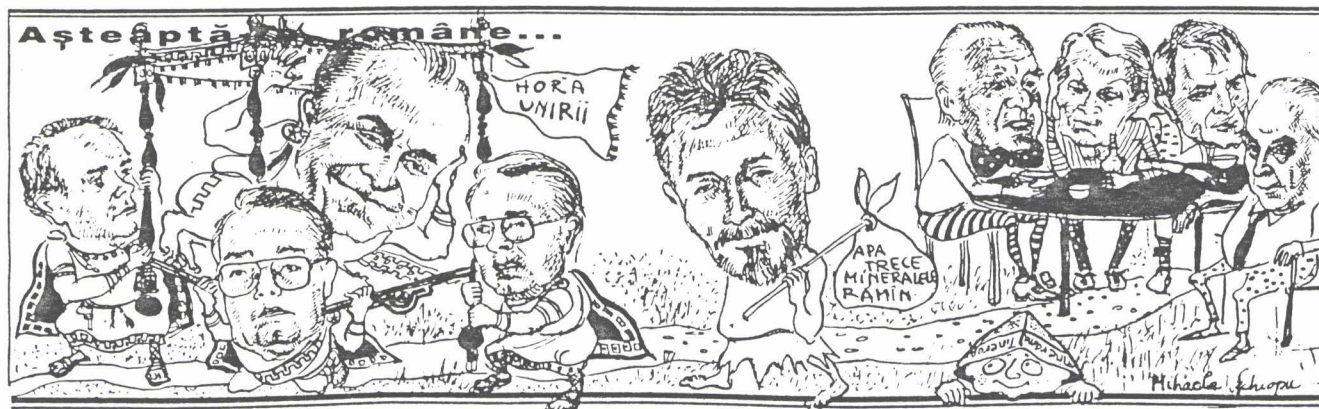
ROLUL ORIENTATIV AL STATULUI

În economia de piață, planificarea economică orientativă joacă de la caz la caz un rol mai mult sau mai puțin important. În

Mihai Korne

pag. 2

TINERAMA / 3 - 9 iulie 1992 / pag. 3

ROLUL STATULUI ÎN ECONOMIA ROMÂNĂ

pag. 2

SUA este cvasi inexistentă, dar în Anglia și Franța socialistă a jucat un rol important pînă nu demult. Acest rol a scăzut simțitor în ultimii ani și riscă să mai scadă încă după eșecul orientării agricole în cadrul Pieții Comune.

În România, rolul orientativ va fi în continuare important în viitorii ani fiindcă șefii sau cadrele întreprinderilor particulare sau privatizate sunt deseori neinformați de evoluția economică a Europei, din cauza izolării din vremea comunismului. Cu condiția să apeleze la persoane competente, statul va trebui, spre pildă, să orienteze agricultura română către regruparea pămînturilor, diversificarea activităților și echiparea țăranilor cu mașinile sau instalațiile necesare. Se știe de pe acum că, atît în SUA cît și în Franța, exploatarea agricolă sub 100 de hectare sunt deja la limita rentabilității și că se tînde către mai multe sute sau chiar mii de hectare. Dacă vrem ca țărănimea română să nu fie peste cinci sau zece ani într-o criză ca cea prin care trec astăzi țărani francezi sau fermierii americani trebuie găsite, din vreme, mijloace de comasare și tehnologizare care să-i formeze și să asigure țăranilor noștri un trai și venituri decente.

Același lucru este valabil și pentru muncitorii din industrie, care constituie un procentaj mult prea ridicat din populația activă.

Rolul orientativ al statului nu se va putea limita la informații și sfaturi. În cazul agriculturii, spre pildă, băncile de stat sau privatizate pot crea un Fond de Reconversiune Agricolă, dotat cu un capital inițial de 20 la 50 miliarde lei (ML). Un asemenea fond ar putea obține împrumuturi interne și de la organisme internaționale care să însumeze 200 sau chiar 500 ML, în primii 2 la 5 ani, pentru echiparea agriculturii dar și comasarea parcelelor mici. Fondul ar putea ameliora și gestiunea fostelor întreprinderi agricole de stat (IAS), care au fost și rămîn printre cele mai slabe din Europa: 3/4000 kg de grîu la hectar pe pămînturile fertile din Valea Dunării, în timp ce în Franța se depășesc 8000 kg/hectar în mai toată jumătatea de nord a Franței.

Și în celelalte domenii, industrie, terțiar etc rolul orientativ va fi util.

Într-o primă fază, acest rol va fi înlesnit folosindu-ne de experiențele Occidentului din ultimii 50 de ani. Ar fi însă o greșeală ca aceste experiențe să fie luate aidoma fiindcă nu toate au fost fericite nici în Occident și, oricum, România nu pleacă astăzi de pe bazele de acum 50 de ani.

Orientarea va cere, deci, mult discernămint și oameni care să nu fie prizonierii vechilor interese și mentalități.

GESTIUNEA ETATISTĂ

În economia de piață, statul a fost mai todeauna considerat ca un prost gestionar. Au

existat totuși perioade, în ultimii 50 de ani, cînd, în Anglia, Franța sau Italia, statul și-a extins gestiunea prin naționalizări masive (după 1945) sau selective - cu venirea la putere a laburiștilor sau socialiștilor. În majoritatea cazurilor, naționalizările din Occident s-au făcut pe considerente de independență națională - cu sprijinul "dreptei" (de Gaulle în Franța) sau sociale - cu sprijinul "stîngii". Ambele s-au dovedit iluzorii și astăzi, pînă și socialiștii francezi procedează la deznaționalizarea întreprinderilor.

Prăbușirea comunismului în 1989 a dovedit cît fusese de falimentară gestiunea etatistă în tot Centrul Europei și în URSS.

În România, deși concepția etatistă era deja răspîndită înainte de război, statul nu gera decît puține sectoare, fiindcă domenii importante, ca exploatarea petroliferă, rafinăriile și telefoanele aparțineau capitalului particular străin. În schimb, poșta și căile ferate aparțineau și pe atunci statului.

În prezent, deși privatizate, fostele întreprinderi de stat continuă să depindă de el. Dacă se vor suprima subvențiile, ca să se poată moderniza, majoritatea întreprinderilor vor trebui să devină întreprinderi particulare apelînd la capitaluri private românești sau străine. Aceleași considerente sînt valabile pentru industria petroliferă și cea minieră, care pot fi și trebuie scoase de sub gestiunea directă sau indirectă a statului atît pentru îmbunătățirea condițiilor de muncă cît și a randamentelor, actualmente dezastruase. Statul nu este capabil să le aducă la nivelul celor din Occident.

Nu am menționat industria de armament, care în țările occidentale face parte din domeniul privat, fiindcă riscă oricum să dispară, nevoile armatei române fiind mult reduse și exportul greu de realizat din cauza concurenței internaționale.

Gestiunea statului nu se justifică nici în domeniul bancar, cu excepția Băncii

Naționale, care însă trebuie să fie independentă și la adăpostul presiunilor și veleităților politice. Din păcate nu este cazul actualei sale conduceri.

Desigur, rolul statului nu dispăre nici în economia de piață dar se mărginește cu precădere la controlul fiscal, al condițiilor de muncă, al calității produselor, al poluării etc și la respectarea caetelor de sarcini pentru deservirea populației.

Sectoarele în care gestiunea statului se impune sunt rare și nu sunt aceleași în toate statele apusene. Spre pildă, în SUA, electricitatea, căile ferate și aviația sînt în domeniul întreprinderilor particulare, pe cînd, în Europa occidentală, ele sînt exploatate, în general, de statele respective - cu excepția diferitelor companii de aviație particulare. Ambele sisteme funcționează satisfăcător. În România, aceleași servicii funcționează prost, ceea ce ar justifica privatizarea lor dacă nu-și pot ameliora prestațiile la nivel european.

Exemplele pe care le-am dat arată cît sînt de puține domeniile pe care statul trebuie să le gereze. Din aceste domenii mai face încă parte Poșta, care însă s-ar putea să nu se mai justifice peste cîțiva ani, dacă scrisorile prin fax și coletele sau publicitatea se distribuie mai fiabil de către întreprinderi specializate, cum este D.H.L.

În analiza de mai sus am încercat să vedem cît de mult poate și trebuie restrîns rolul economic al statului român, în perspectiva trecerii la economia de piață. Nu este mai puțin adevărat că actualele structuri rămîn etatiste și că rolul statului rămîne încă determinant pentru viitorii ani. Vom încerca, deci, să definim, în viitorul articol, cîteva din inițiativele pe care credem că statul român le poate lua după viitoarele alegeri și care ar trebui integrate în viitorul program economic.

Mihai Korne

Nu mai suntem 23 de milioane.

Rezultatul preliminar al recensămîntului din 7 ianuarie indică o populație a României 22 760 449 de locuitori (și nu 23,3 de milioane, calculate în 1989), deci cu cca 550.000 mai puțin, datorită plecărilor masive din 1990/1991. De naționalitate română sînt 20.352.980, adică 89,4%. Față de recensămîntul din 1977, numărul românilor a crescut cu aproape 1,4 milioane de persoane dar numărul cetățenilor de origine germană și maghiară a scăzut. Minoritatea germană a scăzut (prin emigrație) de la 359 mii (1977) la 119 mii (1992), ponderea în totalul populației trecînd de la 1,6% la 0,5%. Romii au cunoscut o creștere aparent spectaculoasă - de la 227 mii la 410 mii. O scădere considerabilă cunoaște minoritatea evreiască, de la 25 mii la 9 mii.

Creșteri numerice se înregistrează la ucrainieni (de la 56 mii la 67 mii), ruși-lipoveni (de la 33 mii la 39 mii), turci (de la 23 mii la 30 mii) și tătari (de la 23 mii la 25 mii).

Sîrbii, slovacii, bulgarii, croații, cehii, polonezii, grecii și armenii înregistrează scăderi mai mult sau mai puțin importante.

	PROCENTE PE REGIUNI			
	români	maghiari	romi	germani
România	89,4	7,1	1,8	0,5
Banat	82,3	6,6	2,1	3,6
Crișana-Maramureș	71,9	21,2	2,6	1,4
Dobrogea	90,8	0,1	0,7	0,1
Moldova	98,4	0,1	0,8	0,1
Muntenia	97,7	0,2	1,8	0,1
Oltenia	98,2	0,1	1,5	sub 0,1
Transilvania	72,3	23,9	2,8	0,9

Structura după religie: ortodocși - 87%; romano-catolici - 5,0%; reformați - 3,5%; greco-catolici - 1,0%; penticostali - 1,0%; bapțiști 0,5%. (Cifre extrase din "Adevărul", 30 mai 1992)

"CANDIDATUL NOSTRU ESTE..."

În 24 iunie, a avut loc la București ceremonia semnării Protocolului Convenției Democratice, care conține organizarea, modul de desemnare a candidatului unic și o declarație-angajament a partidelor și formațiunilor politice ce fac parte din Convenția Democratică. "Este vorba de comportament, de solidaritate, de conduită, de politică dar și de morală...", îl caracteriza Domokos Geza. În legătură cu acest document, Nicolae Manolescu declara reporterului de la Radio București:

"Este rezultatul a câteva luni de muncă administrativ-juridică. La urma urmei, Convenția, cu 17 formațiuni în momentul de față, nici nu poate funcționa în afara unor protocoale, a unor înțelegeri, a unor mecanisme. Deci, nu e deloc formală această poveste. Este chiar reglementarea cea mai strictă cu putință a modului în care se va desfășura activitatea Convenției, începând cu negocierile dintre partide pentru locurile în parlament și terminând cu alegerea candidatului unic la președinție. Totul este reglementat în aceste protocoale, în plus, sînt prevăzute o sumă de obligații, pe care ni le-am asumat cu toții pentru perioada de după alegeri. Va trebui să știm de pe acum ce facem, ca să nu ne trezim atunci în situația de a nu ne putea coordona eforturile sau de a nu ne înțelege"

Peste trei zile, în 27 iunie, Convenția Democratică și-a ales candidatului unic la președinție. Au fost eliminați pe rînd, prin votul electorilor în trei tururi, dnii N. Stăncescu, S. Cunescu, N. Manolescu și Ion Rațiu. Emil Constantinescu, rectorul Universității București, a fost ales cu 47 de voturi din 67.

Emil Constantinescu este născut la 19 nov. 1939, la Tighina, în familia unui inginer agronom din Vechiul Regat. A copilărit la Brădeț (Argeș), și-a luat bacalaureatul la liceul "N. Bălcescu" în 1956, în 1960 este diplomat al facultății de Drept. "În acea vreme era foarte greu să faci o carieră juridică fără compromisuri", așa încît, în 1966, devine licențiat al Facultății de geologie-geografie al Universității din București, unde, în același an își începe cariera universitară ca asistent și lector la catedra de mineralogie. În 1979, își ia doctoratul în geologie. Este autor a 7 cărți (una premiată de Academia Română) și a 60 de studii publicate în țară și USA, Germania, Anglia etc. Abia după 1989 este promovat conferențiar și apoi profesor. În 1990 este ales prorector, iar din martie 1992 este rector al Universității. Este fondator și președintele al "Solidarității Universitare", formație nepolitică din cadrul Convenției Democratice. A fost membru de partid, fără a fi activist.

Independent politic, el reprezintă șansa unei concilierii demonstrînd că Punctul 8 de

la Timișoara nu cerea retragerea temporară din viața politică decît a fostei nomenclaturi. Dezavantajul noului candidat? Este puțin cunoscut de alegători. Se poate presupune însă că opțiunea electoratului se orientează mai puțin către o persoană anume și mai mult către cel menit să-l elimine pe Iliescu din cursa pentru păstrarea puterii. Rezultatul recent al alegerilor de la Iași este elocvent: candidatul CD, prof. univ. Constantin Simirad, a obținut 53% din voturi (candidatul PNL, cca 3%).

Întrebat ce șanse are față de Ion Iliescu, Emil Constantinescu a declarat: "Așa cum au arătat și alegerile locale de la București, într-o competiție între o personalitate politică cunoscută dar uzată prin activitatea din ultimii doi ani, ca sa folosesc un eufemism, neconvingătoare și o personalitate nouă, proaspătă, necunoscută în politică, dar cu un prestigiu consolidat în domeniul său de activitate, cred că populația va opta pentru aceasta din urmă.

Lipsa de experiență politică poate fi compensată de experiența de teren, în diverse colțuri ale țării și în contact cu diverse categorii sociale: "Mesia mea de geolog, în care am început prin a fi șeful unei echipe de probagii la o mină din Banat, mi-a oferit ocazia de a străbate țara timp de 30 de ani și de a cunoaște muncitori, țărani, intelectuali". (surse "Expres" 2-8 iunie 1992 și "22" 26 iunie-2 iulie 1992)

*

Într-un interviu din "Expres" (9-15 iunie) Nicolae Manolescu a explicat că și-a anunțat candidatura la președinție încă din primăvară pentru "a forța puțin mina Convenției Democratice (...) Mi s-a părut cu neputință să contracarez un candidat de talia lui Iliescu opunîndu-i un om de care lumea să aștepte cu câteva săptămîni înainte de alegeri". Mai spunea în acest interviu că, dacă nu va obține investitura CD, va candida pentru Senat la Sibiu.

"OPOZITIA DESEMNEAZĂ UN CANDIDAT "SURPRIZĂ" PENTRU A-L INFRUNTA PE PRESEDINTELE ILIESCU"

Titrează "Le Monde" din 2 iulie, corespondența din București a lui J.-B. Naudet. Ziaristul francez relatează că românii constată cu amărăciune faptul că sînt precedați de bulgari și "chiar" de albanezi în privința schimbărilor impuse de alegerile libere. Explicația dată de corespondentul francez, care pare să fi pătruns cu luciditate mecanismul politic românesc, este că "multe din partidele politice au demonstrat încă odată că interesele lor contează mai mult decît cele ale unei țări izolate internațional, epuizată financiar și ingenunchiată economic, agitată social și demoralizată politic".

După opinia corespondentul francez la București, singurul care ar avea șanse să-l înfrîngă pe Iliescu este "austerul" prim-ministru, devenit popular pentru că spune lucrurilor pe nume, dar care refuză să candideze.

"În cursa prezidențială, care va polariza și recompune, fără îndoială, un peisaj politic atomizat, sînt lansați un animal politic (Iliescu), un cvasi-necunoscut (E. Constantinescu) și umbra primului ministru care, dacă s-ar răzgîndi, ar putea modifica jocul politic." Șansa lui Iliescu ar consta în faptul că este "abil și liniștit, experimentat și zîmbitor, fiind creditat în sondaje de 30% de voturi de la primul tur, cu atît mai mult cu cît Convenția Democratică a decis să prezinte un candidat "surpriză": rectorul Universității București, Emil Constantinescu." Acesta din urmă nu este însă cu totul lipsit de atu-uri: avantajul său paradoxal este de a fi fost membru de partid, fără funcții, "ceea ce va liniști votanții, dinre care 4 milioane de foști membri de partid și care au votat masiv pentru Iliescu în mai 1990, temîndu-se de o vîndtoare de vrăjitoare" Al doilea avantaj al lui Emil Constantinescu ține de circumstanța emoțională a războiului de pe Nistru, candidatul opoziției fiind născut la Tighina, orașul-simbol al recentelor înfruntări.

J.-B. Naudet consideră că, în atmosfera politică mișcătoare din România, la al doilea tur, chiar pe sub mîină, FSN-Roman (creditat de 16% voturi) va susține candidatul Convenției Democratice (creditată ca alianța electorală de 30% voturi), în vederea unei coabitări guvernamentale. Ceea ce prefigurează o primă "coabitare" conflictuală "à la roumaine".

"Totuși, nu este exclus ca - într-o viață politică ce trece de la un cvasi-monopol (FSN "uni" a obținut aproape 66% în mai 1990) la o situație de tip italian - jucînd mîine diviziunea, cum a jucat ieri unanimismul, ultimul învingător al viitoarelor alegeri să fie "sistemul invizibil", adică nomenclatura și "fosta" poliție poliitică care, grație actualelor sale privilegii, ruinează vîrtos țara, blochează reformele umplîndu-și conturile din străinătate.

Dacă nu cumva, înainte sau după alegeri, acest "sistem invizibil", simțîndu-se amenințat, nu organizează unul din acele "evenimente" care provoacă răsturnări politice și umple cimitirele: o nouă "descindere spontană" a minerilor în capitală, ca după alegerile din mai 1990. Sau, ca înainte de aceleași alegeri din mai 1990, niscaiva "incidente etnice" între minoritatea maghiară și românii din Transilvania. La București o asemenea catastrofă nu e certă, dar e încă de temut".

În umărul 123 "Expres" începe publicarea în serial a unui reportaj intitulat "Români deportați în ghețurile Siberiei" În preambulul reportajului aflăm următoarele cifre:

81 688 de persoane supuse represiunii staliniste în Moldova (cifră care nu include partea din Basarabia și Bucovina incluse în Ucraina). 51 542 deportați, 5 485 executați. Valuri de deportări :

- 13 iunie 1941 - deportați 13975 - lideri, activiști ai partidelor și mișcărilor politice, moșieri, oameni de afaceri și familiile acestora. În drum spre locurile de deportare, capii de familie, în număr de 4.500 au fost despărțiți și băgați în închisori.

- 6 iunie 1949: au fost deportate 11. 2093 de familii - ca 35 050 oameni -, a doua serie de culaci.

- 28 iunie 1949: au fost deportate din aceeași categorie 11.342 persoane.

Autorul, tânărul ziarist Dan Cristian Turturică, care a plecat în căutarea basarabenilor supraviețuitori din nordul îndepărtat, și-a fixat ca destinație Dudinka, în Taimîr, pe malul fluviului Enisei. Dar pînă acolo escalele neprevăzute, traseele modificate ale curselor interne asemănătoare delabratelor noastre rate intercomunale, popasurile incerte prin aeroporturi, aidoma unor hangare abandonate sau izbe - Novosibirsk, capitala regiunii autonome Baskire, Ufa, Krasnoirsk, Igarca, Hatanga, Norlinsk. Dudinka: aeroportul e ca o locuința lacustră, pe piloni de metal. "...blocurile sînt toate la fel, fără balcoane, imense cutii de chibrituri scorosite ...Un oraș care parcă tocmai și-a devorat locuitorii." Aici îl afla pe bucovineanu Ivan Ignatiuc, din Boian, un sat de lângă Cernăuți, care povestește: "Pe un om l-au ridicat. Și-a avut el 9 copii, 7 feciori și 2 fete. Și l-au adus la Novosibirsk. El tot din Cernăuți era. A cumpărat un cal schiop și cei de la colhoz i-au dat o casa sfărîmată în pădure și și-au reparat casa, au cumpărat o vițelușcă. Vițelușca s-a făcut vacă - în trei ani de zile omul era gospodăru; Cocea piine, și-a cumpărat și o iapă. Iapa a făcut un mînz. De la vaca aceea au avut un buhai. Colhozul aducea vacile la el, îi dădea bani. Colhozul primăvara nu avea cu ce hrăni vitele și moșneagul le vindea fîn. Peste 5 ani vine din centrul raional secretarul și zice: el mai bine trăiește decît colhozul nostru, e mai bogat. E culac. Trebuie să-l ridicăm din nou și l-o dus și mai departe..."

□

"România liberă", din 5 iunie, reproduce scrisoarea trimisă de Eugen Barbu și Corneliu Vadim Tudor, în 2 martie 1990, lui Petre Roman. I se cerea acestuia din urmă sprijinul pentru a scoate o publicație. "Ajutați-ne și vă

vom ajuta.... Ideal ar fi să ne înfîlmim în trei cu precauțiunile de rigoare.... Noi am dori să figurăm ca independenți pentru a nu vă crea probleme și pentru a avea posibilități de manevră mai largi". Se ofereau să contracareze "România liberă", România literară și "22". "Lăsați-i pe mîna noastră și dacă n-o să vă placă ce liniște tristă va bîntui prin paginile lor - să nu ne spuneți nouă pe nume!" Fiindcă "România are nevoie de liniște, muncă, unitate!"

Și, de la apariția ei, "România Mare" a fost cel mai josnic spațiu de demolare a opoziției. Polemica deșchiată, cultivată de Vadim Tudor și Eugen Barbu, a fost un jalnic simulacru: ca și în trecutul apropiat, atacul lor nu viza puterea - așa cum s-a făcut în marea tradiție polemică a gazetăriei românești - ci, în numele puterii și cu slugărie față de ea, erau "stigmatizate" în limbaj suburban toate gesturile de independență sau contestație, "impuritățile" etnice și valoarea intelectuală.

Într-un "drept la replică" (publicat în "România liberă" din 9 iunie), biroul de presa FSN pretinde că Petre Roman a pus o rezoluție (care, nu se spune) și a trimis spre rezolvare cererea lui Andrei Pleșu, ministrul de atunci al Culturii.

Dacă pandantul unguresc al "României Mari", "Coroana lui Ștefan" (care n-are decît 5000 de exemplare) a fost dată în judecată de Procuratura generală de la Budapesta pentru extremism, la aniversarea a doi ani de la apariție (în 5 iunie), printre invitații lui Vadim Tudor și Eugen Barbu se numărau miniștri, șefi de partide, parlamentari, scriitori: Nicolae Spiroiu, ministrul Apărării, Ion Mânzatu, I.C. Brățianu, Vasile Văcaru, Fănuș Neagu, Raoul Șorban, Paul Anghel, Dinu Săraru ș.a. Tot lume bună.

CONFLICTE CREATE ARTIFICIAL

Primarul Clujului, Gh. Funar (PUNR) și-a făcut rost de o tristă celebritate internațională. Amnesty International, Federația Internațională pentru Apărarea Drepturilor Omului și Federația Internațională Helsinki au protestat împotriva politicii sale de discriminare etnică. De la alegerea sa ca primar al orașului de pe Someș - în care cca 25% din cei 400.000 de locuitori sînt maghiari - Gh. Funar a început o campanie xenofobă de satrap provincial: interzicerea firmelor bilingve, obligația de a anunța pentru aprobare orice manifestări publice, măsuri restrictive pentru învățămîntul în limba maghiară, ordine de expulzare etc. Primarul Gh. Brînzei (PUNR) din Baia Mare i-a călcat imediat pe urme: două dispoziții (fără număr de înregistrare) impun ca "toate conferințele, simpozioanele și alte manifestări cu caracter public" să fie anunțate într-o declarație scrisă, precizînd data, locul durată și participanții, cu trei zile înainte pentru a fi aprobate sau interzise de primărie, tot în scris, în 48 de ore de la

depunerea cererii. Același primar a decretat, în preajma campaniei electorale, că afișele pot fi puse numai prin "Regia autonomă a domeniului public" și numai în limba română. În felul acesta cei doi PUNR-iști cenzurează chiar Constituția - art. 16. 30. 36, instaurînd un delir birocratic, cu risipă de bani și energie, numai pentru a restrînge periculos drepturile și libertățile cetățenești. În condițiile în care nu sînt bani pentru deratizarea Clujului, iar Baia Mare e lipsită de apă caldă pînă la achitarea sumei de 300 milioane lei - Datoria Regiei Autonome de Gospodărie (Gama)

În 10 iunie, senatorul PUNR Adrian Moțiu se lansa într-o violentă diatribă împotriva Fundației SOROS, reluată a doua zi de Gh. Funar, însoțit de colegi de partid și chiar de Ilie Neacșu, redactorul șef al revistei drăgănite "Europa" (care a propus "să facem fundații Drăgan și Rugină"!), la o conferință de presă la București. Astfel, Fundația SOROS e responsabilă de contestarea deciziilor sale pentru că sponsorizează presa, ba chiar și pe primul ministru, tot Fundația e de vină că Senatul Universității clujene a protestat, că "Tribuna Ardealului" (condusă de Adrian Marino) a publicat textul "Intelectualilor maghiari și pro-maghiari" și e vinovată chiar de Legea privatizării... (de altfel, primăria clujeană n-a început încă distribuția titlurilor de proprietate, proces care a debutat la 1 iunie pentru întreaga țară).

Fundația Soros pentru o societate deschisă, aflată în vizorul aprigilor apărători ai unei României izolate, este una din cele mai eficiente organizații de colaborare est-vest și face parte dintr-o familie de fundații care funcționează în țările foste comuniste - în Bulgaria încă din 1987! - cu scopul de a le deschide spre Europa occidentală și de a ajuta la instaurarea "competenței, toleranței și competiției deschise între idei, opinii, valori", declara președinta fundației din București, Sanda Pralong ("Expres magazin"). "În SUA există 11 mii de fundații, care dau bani fără să ceară ceva în schimb, pur și simplu pentru a sprijini inițiativa, progresul cultural, științific, educațional. Numai în țările comuniste a existat acest tîrg oribil și în România s-a uitat sensul filantropiei." În privința "cumpărării" presei independente, Sanda Pralong amintește ca Guvernul nu a mai subvenționat hîrtia și, în ajutorul campaniei electorale din februarie, o serie de publicații independente erau amenințate să dispară. Împreună cu alte fundații din Occident Fundația a cumpărat hîrtie și a vîndut-o la prețul vechi, cu condiția ca publicația respectivă să nu susțină din veniturile sale un partid.

Într-un comunicat din 12 iunie, Fundația SOROS " ... constată cu regret că, în acest început de campanie electorală, unele formații ultraconservatoare își manifesta politica izolaționistă propice menținerii vechilor structuri totalitare, prin denigrarea și calomnierea activităților de binefacere ale Fundației.

Maniera în care organele statului și partidele politice decid să trateze o organizație de ajutor ca Fundația SOROS reprezintă un indiciu important al stării reale de democratizare și de deschidere ale României."

Dar ofensiva agitatorului provincial a continuat. Radio București informa în 16 iunie că, la Cluj, oficialitățile au început evacuarea imobilului în care se află sediul Asociației Studenților Maghiari, fără mandat, "din ordinul primarului Funar"!... Urma expulzarea din sediu a redacției revistei "Korunk" - care "n-are forme legale" în incinta Primăriei din str. Moșilor, 3.

Peste două zile, Radio București transmitea un interviu cu Gh. Funar care acuza UDMR-ul de "incitarea la nesupunere ... dînd dovadă de un grav extremism." Explica rostul expulzării prin necesitatea de spațiu pentru o organigramă cu număr sporit de salariați ai primăriei.

În 16 iunie a avut loc o conferință de presă a organizațiilor umanitare non-guvernamentale: Liga pentru Apărarea Drepturilor Omului (LADO) și Asociația Română pentru Protecția Drepturilor Omului (ARPDO) în care a fost vorba de abuzurile primarilor PUNR Gh. Funar de la Cluj și Gh. Brînzei de la Baia Mare. "Avem de-a face cu o evidentă încercare anti-constituțională de a menține societatea civilă sub control", a spus Radu Filipescu.

Autoritățile guvernamentale susțin că situația de la Cluj și Baia Mare nu ține de

autoritatea centrală, ci de competența prefectilor, care pot sesiza instanța judiciară. Oricum, această șarjă a intoleranței, cu concursul unei puteri în descompunere, adîncește artificial tensiunile interetnice (în seara zilei de 17 iunie TvR a arătat niște manifeste care ar fi fost descoperite la Tg. Mureș și care cheamau la o manifestație la Budapesta...)

Exacerbarea clișeelelor rudimentare de ură națională de la înălțimea primăriei unui oraș care, între cele două războaie, cunoștea atmosfera civilizată a cooperării culturale e mai mult decît neliniștitor. Să amintim doar inițiativa din 1924 a profesorului Sextil Pușcariu de a publica revista "Cultura", în patru limbi (română, maghiară, germană și franceză), sau ideea maghiară, lansată în 1926, a unei asociații româno-maghiare de acțiune spirituală; poetul ungar Oscar Bard dedica lui L. Blaga poemul "Eterna misiune" și, din 1934 există în ungurește o excelenta traducere integrală a lui Eminescu datorată lui Alexandru Kibédi, în fine apariția în 1930 a cărții "Aspecte ale literaturii maghiare din Transilvania" a universitarului clujean Ion Chinezu.

Tot atîtea repere în reconstruirea cetății de cultură și civilitate care a fost Clujul, înfrățit - nu întîmplător cu orașul Parlamentului european, Strasbourg. Primarul actual al orașului însă, optînd pentru șovinismul primitiv, demonstreză nu numai că e total străin de spiritul cetății pe care o administrează, dar mai ales că perseverează într-o politică iresponsabilă la granița cu infernul iugoslav. De altfel, "La

BASARAB NICOLESCU

SCIENCE, MEANING AND EVOLUTION
THE COSMOLOGY OF JACOBE BOEHME
PARABOLA BOOKS (New York)
The Magazine of Myth and Tradition

Traducerea în Statele Unite a cărții "*La science, le sens et l'évolution - Essais sur Jacob Boehme*", apărută în franceză la editura Le Félin (1988) și recent publicată în românește la editura Eminescu, a primit, la începutul lunii iunie, PREMIUL BENJAMIN FRANKLIN pentru "CEA MAI BUNA CARTE DE ISTORIE", acordat de prestigioasa Asociație a Editorilor Independenți.

Croix" din 26 iunie publica articolul "De la Sarajevo la Cluj - ultimele bastioane ale totalitarismului". Într-adevăr, punctul 4 al comunicatului PUNR, din 25 iunie, referitor la situația din Moldova, conține scandalosa frază: "Încă odată se dovedește (...) ca veneticii, indiferent de teritoriul țării în care-și duc existența, nu au avut, nu au și nu vor avea niciodată căpătii, credință și Dumnezeu" (!) Este ca și cînd dușmănia edificată de ideologia "luptei de clasă" s-a mutat, în această agonie agresivă a comunismului, în ura față de străin.

A.C.

Memorialul Ipotești Centrul Național de Studii Mihai Eminescu

Petre Creția, care de 16 ani cercetează și editează opera lui Eminescu a decis să se stabilească la Ipotești ca muzeograf. Ce se află la Ipotești? Casa părintească refăcută după vechiul plan și prezentată hibrid - un mixaj între vechea casă și un mic exponat muzeal cu etichete și săgeți indicatoare, vechea biserică clădită la dorința mamei lui Eminescu, o casă ridicată de alți proprietari (Papadopol) în stil local și un complex hotelier pe trei etaje, construit în 1989. "Aici pot veni oamenii să cerceteze opera lui Eminescu și poate fi amenajat și un centru expozițional (...) pe criterii moderne, în fiecare cameră vizitatorii să asculte și să vadă ce vor, nu să fie conduși de un ghid, să existe o bibliotecă completă cu cărțile poetului și cele despre el și la nivelul superior în sălile de cercetare să existe totalitatea celor 9 mii de pagini de la Academie reproduse modern.", declara Petre Creția în "Expres Magazin" în martie 1992 S-a aprobat trecerea Ipoteștiului din

subordinea județului în subordinea Ministerului Culturii, Muzeul literaturii Române (condus de Al. Condeescu) dă o parte din personal, se așteaptă ajutoare de la UNESCO, o universitate germană care are un corp de specialiști eminescologi și Fundația Memoria. În cursul anului măcar două săli ale muzeului vor fi gata.

În același interviu el contesta clișeul "poet național". "Cu emfază și nepricepere este numit poet național. Nu e național în trei sensuri: pentru că este preluat ca mit și nu ca ceea ce a fost adevărat; pentru că și acest așezămînt de la Ipotești a fost lăsat în paragină; nu există încă pentru poeziile sale o ediție de tip modern, științifică și accesibilă". Într-un interviu publicat în 13 iunie în "Adevărul", Petre Creția completa: "E vorba de o racilă a raportării acestei nații la Eminescu. Sînt doi Eminescu. Unul - obiect de analiză, unul din cei mai mari poeți ai lumii. Celălalt este un mit care are și el două părți: una reprezintă într-adevăr raportarea adîncă, pură a unei națiuni la simbolul ei spiritual cel mai înalt. Și aici nu e nimic de criticat. Sintagma Mihai Eminescu trezește în român ceva care seamănă cu o compensare: reflectarea unei istorii destul de necăjite în imaginea unei purități absolute. Asta se întîmplă foarte rar și este

mitul frumos Eminescu. Dar alături de asta este mitul fals, gol, al lăudătorilor de circumstanță pe care îi definea el în Scrisoarea I".

În aprilie, Monitorul Oficial înregistra Memorialul Ipotești - Centrul Național de Studii Mihai Eminescu.

În același interviu din "Adevărul", noul director, Petru Creția vorbea de cele două dificultăți: refuzul Bibliotecii Academiei de a permite accesul la manuscrise, deși ea pregetă să le facsimileze și recrutarea personalului calificat, imaginat de P. Creția ca niște "călugări eminescieni". Revelațiile interviului țin de critica ediției Perpessicius, ultimele volume editate trebuind a fi refăcute fiindcă cercetătorul a lucrat singur, obosit și a "avut necazuri cu stăpînirea". Cîteva mii de versuri au scăpat ediției, de prisos, în schimb, fiind poezia de la sărbătorirea Putnei care este scrisă de D. Gusti, Eminescu n-a făcut decît s-o distribuie. De altfel, P. Creția a publicat de curînd, în "Cafete botoșănene" poezii inedite din ultima perioadă de viață. Ca instrumente necesare de lucru, Petre Creția socotește că ar trebui publicate un glosar eminescian (cel publicat de T. Vianu fiind făcut pe un eșantion mic al operei), un indice tematic și un dicționar de rime.

ACTIVITATEA ORDINULUI MASONIC ROMÂN DIN PARIS

Între 16 și 21 mai 1992 a avut loc, în saloanele Hotelului Hilton din Istambul (Turcia), a 37-a Conferință a Internațională a Marilor Comandori ai Supremelor Consilii de Rit Scoțian Antic și Acceptat din Europa, la care s-au asociat și cele mai puternice Supreme consilii din America de nord și de Sud. La Conferință a participat și Supremul Consiliu pentru România (cu sediul la Paris), actualmente singurul Consiliu recunoscut din Europa de Est. Delegația Supremului Consiliu Român (SCR) a fost condusă de Marele Comandor Marcel Schapira

Trei săli ale Hotelului au fost rezervate lucrărilor și festivităților conferinței. În sala decorată cu drapelele țărilor participante - printre care și drapelul României -, a avut loc prima întrunire plenară, deschisă de președintele Conferinței, dr. Sahir Erman, Mare Comandor al Supremului Consiliu pentru Turcia, care a primit delegațiile europene reprezentând Austria, Belgia,

Franța, Germania, Grecia, Italia, Luxemburg, Olanda, România, Spania, Elveția, Turcia și cele din restul lumii: Australia, Brazilia, Canada, Iran (în exil), Israel, Mexico, Statele Unite (Jurisd. Sud-Washington și jurisd. Nord Boston).

Pentru facilitarea lucrărilor conferinței toate delegațiile au locuit în hotelul Hilton astfel încât numeroasele întâlniri, dejunuri-dineuri și banchetul final au putut fi organizate la ore precise, unele în prezența soțiilor delegaților care, în timpul lucrărilor au vizitat așezăminte culturale și de interes turistic din Istambul.

O ceremonie masonică a avut loc în clădirea Ordinului masonic turc, în prezența delegaților străini. După croaziera cu nava "Taschkent" pe Bosfor, rezervată exclusiv oaspeților Supremului Consiliu Turc, la banchetul de gala, care a marcat sfârșitul lucrărilor Conferinței, toate delegațiile au felicitat gazdele pentru perfectă organizare,

prilej de multe acorduri și proiecte comune referitoare la armonizarea acțiunilor viitoare, inclusiv a celor de redeştere și organizare a ordinelor masonice în țările est-europene.

Supremul Consiliu Român s-a bucurat de o largă audiență și solitudine din partea celorlalte delegații. Temele prezentate de Marele Comandor Marcel Schapira și de prof. dr. Al. Chiriceanu (membru SCR), despre lojile în România și, în general, despre nevoile României după 45 de ani de devastare comunistă, au fost susținute de Supremul Consiliu pentru Franța, aliat natural și fondator al SCR în 1923. Marele Comandor Henri Baranger și Lt. Mare Comandor, Colonelul Michel Garder au fost de mare ajutor.

Cu ocazia unei reuniuni private, Marele Comandor al Statelor Unite (Jurid. Washington), C. Fred Kleinknecht, asistat de Marii Inspectori generali Douglas Lemons (California) și Sam F. Hilburn (Texas) l-au asigurat pe Marele Comandor M. Schapira că, în România, se întreprind deja acțiuni serioase și importante și că dezvoltarea acestora și problema gradelor înalte se va rezolva în strînsă legătură cu Supremul Consiliu Român din Paris. Cu această ocazie, pentru prima oară s-a stabilit un contact foarte agreabil cu Marele Comandor al Statelor Unite (jurisd. Nord-Boston), Francis G. Paul.

Ca semn de prețuire, Marelui Comandor M. Schapira i s-a oferit medalia comemorativă "Albert Pike" dată de Marele Comandor American C. Fred Kleinknecht precum și două gravuri istorice din partea S.C. American. Marele Comandor al Supremului Consiliu Brazilian, Venancio Igreja, i-a conferit, în cadrul lucrărilor, titlul, Diploma și medalia de membru de onoare cu rugămintea de a accepta funcția de Mare Reprezentant al S.C. din Brazilia, pe lângă S.C. Român. M. C. Marcel Schapira a conferit M.C. Venancio Igreja și Alberto Mansur distincția de membri de onoare ai SC Român, oferind funcția de Mare reprezentant al SCR M. C. Alberto Mansur, care a acceptat pe loc. Legături amicale au mai fost stabilite cu Australia și Canada.

COMUNICAT

Supremul Consiliu pentru România, cu sediul la Paris, comunică următoarele:

1. Luînd cunoștință de declarațiile iresponsabile, denaturarea adevărului, desinformarea și alegațiile tendențioase și insultele la adresa membrilor Supremului Consiliu pentru România și a lojilor românești în exil, de asemenea pentru participarea la acțiunea așa zisului Grup de la Paris - care s-a ilustrat prin scrisori anonime și articole în diferite jurnale din România cu scopul de a calomnia masoneria română în exil precum și pe membri săi, Supremul Consiliu pentru România, cu sediul la Paris, prin decret (aprilie 1992) declară pe dl. Michel Barat, Mare Maestru al Marei Loji Franceze (rue Puteaux) PERSONA NON GRATA (Jurisdicția Masonica Română)

2. Se precizează totodată că cele trei persoane, care alcătuiesc așa zisul Grup de la Paris, au fost identificate. Ei sînt trei membri ai lojilor românești, radiați pe viață pentru sperjur și atitudine antiromânească. Numele lor au fost comunicate organizațiilor masonice din străinătate, precum și din România. A fost cerută o anchetă judiciară.

3. Pe de altă parte, se precizează că Loja Masonică Română "ROMÂNIA UNITĂ", fondată în 1919 la București, este în exil din 1948 și actualmente se găsește în cadrul Marei Loji Naționale Franceze - Bd. Bineau - Neuilly sur Seine -, împreună cu frații ei vechi din România, precum și cei noi din cele două generații din exil, cu arhiva, actele istorice și baniera ei națională. Orice altă lojă purtînd această denumire și altă adresă constituie o impostură.

4. Prezentul comunicat a fost semnat de toți membri Supremului Consiliu pentru România, precum și de Președintele și toți membri lojii "România Unită".

BUCUREȘTI OASPETELE PARISULUI

Pe 21 iunie a sosit la Paris Crin Halaicu, la invitația lui Jacques Chirac. După o jumătate de secol, un primar al Bucureștiului era primit la Hôtel de Ville ca oaspete al primarului Parisului. După ce a vizitat expoziția "Patrimoniul - Pămînt - Era spațiului", dl. Crin Halaicu a dat luni, 22 iunie, o conferință de presă. Probabil, faptul că doar 5 jurnaliști reprezentau presa franceză (4 dintre ei de origine română) l-a surprins. Primarul Bucureștiului, însoțit de ambasadorul Anton Vățășescu și de alți funcționari ai ambasadei, a vorbit românește (ceea ce a îndepărtat din sală

atașații de presă ai Primăriei). Ne-a apărut abătut de situația grea pe care a moștenit-o, de lipsa mijloacelor financiare și juridice, a experienței personale, dar realist cînd nu promite minuni pe termen scurt. Ne-a uimit sentința că "Bucureștiul nu va mai fi niciodată un mic Paris", dar ne-a bucurat că a venit să obțină ajutorul experimentat în organizare și funcționare, în crearea bugetului și multe altele ale Primăriei Parisului. În final, dl. Halaicu ne-a oferit o formulă sibilinică: "Convenția Democratică sîntem noi, cei aleși, și nu cei rămași după plecarea PNL-ului și venirea altor formații". Să fi fost originală ideea? A mai spus, de altfel, că "Alianțele electorale, astea sînt lucruri pasagere, astăzi ești într-o alianță, mine ești în alt alianță, poimîine iar se refac alianțe, așa e în politică. Oricine ia o carte de istorie politică constată

că alianțele sînt efemere, dar niciodată nu poți să spui cuvîntul niciodată"

În rest, Primarul Bucureștiului a avut numeroase întâlniri tehnice, cu societăți independente furnizoare de servicii și direcțiile respective din cadrul Primăriei Parisului.

Șerban Demetriu

Musée d'Art Moderne
de la Ville de Paris
11 Av. Prés. Wilson - 75016 Paris
Collection Permanentes
Hommage à André Cadere
6 juillet - 4 octobre 1992
de 18h à 21h

"TRECUTUL
NU E MORT,
EL NICI NU A TRECUT"

AL 17-lea CONGRES
AL ACADEMIEI AMERICANO-ROMÂNE
DE ȘTIINȚE ȘI ARTE

La inițiativa unui grup de tineri bănățeni s-a desfășurat în ianuarie, la Freiburg, o primă întâlnire a celor cinci scriitori germani, condamnați la Brașov (Orașul Stalin) pentru "uneltire împotriva ordinii socialiste". Întâlnirii de la Freiburg i-a urmat între 10-13 iunie un simpozion la București, organizat de Uniunea Scriitorilor, Societatea pentru promovarea literaturii germane din România (Bonn) și Fundația pentru promovarea literaturii germane din România (București). Din motive de sănătate, Andreas Birkner, unul din lotul celor 5, nu s-a putut deplasa în țară. La simpozionul intitulat "Incursiune româno-germană într-un timp, zăvorât" au fost prezenți ceilalți 4: Wolf von Aichelburg, Georg Scherg, Hans Bergel și Harald Siegmund.

Comunicările prezentate n-au evidențiat numai metodele represive din perioada stalinismului, ci au încercat să restituie imaginea cât mai veridică a peisajului istoric respectiv. Banu Rădulescu, redactorul șef al revistei "Memoria", a descris "decapitarea intelectualității și armatei"; istoricul literar Stefan Sienerth (München) a vorbit despre "literatura și detenția, oprindu-se asupra creațiilor literare ale celor condamnați în 1959, completat fiind de Peter Motzan (Augsburg) cu comunicarea "Un eveniment acoperit de uitare și cu efecte prelungite". Istoricul munchenez Cornelius Zach a reliefat "scopurile, metodele și rezultatele" proceselor politice, înscenate în fostele țări comuniste.

S-a citit o parte din dosarul penal întocmit de securitate și procuratura militară - pus la dispoziție de ministrul Justiției M. Ionescu Quintus. Dosarul în întregime rămîne, în continuare inaccesibil. Cîteva fragmente transcrise de Gerhardt Csejka - care a condus și o interesantă masă rotundă cu foștii scriitori deținuți - urmează să fie publicate într-un volum, editat la München și București.

Mircea Dinescu a dat citire așa zisei expertize literare, întocmită de o comisie formată din fostul șef de catedră al Facultății de Limbi germanice din Timișoara, dr. Ștefan Binder, dr. Heinrich Feichter, fostul director al Liceului german din Timișoara, Johann Szekler, fostul director al Teatrului german din același oraș, prof. Fridolin Klein și Nicolae Cîmpeanu, fostul director șef al ziarului "Drapelul roșu" (azi: "Renașterea Bănățeană" (*). Documentul, redactat întocmai după tiparele dogmatismului comunist, reproșează inculpaților "lucrări literare scrise de pe o poziție de clasa

Al 17-lea Congres al Academiei Americano-Române de Științe și Arte (ARA) a fost găzduit de Universitatea de Stat a Californiei din Nothridge și a reunit peste 100 de profesori și cercetători din SUA și Canada, din țări ale Europei occidentale și din România, participanți care au obținut burse din partea unor fundații științifice occidentale pentru acest eveniment. O recunoaștere a cercetărilor lor în condițiile unei izolări intelectuale în anii de dictatură comunistă.

Congresul s-a deschis cu prezentarea țelurilor Academiei și a actualului Congres făcută de prof. Ileana Costea, președinta Comitetului de organizare locală și de prof. Maria Manoliu Manea, președinta Academiei. A urmat înmînarea Premiilor ARA pe 1992: pentru literatura, scriitorului Bujor Nedelcovici (Paris), autorul romanului "Al doilea mesager"; pentru cercetări stilistice prof. american de origine româna Andrei Bejan (J.A. Jones profesor la Duke University); pentru Arte sculptoriței Andreia Bove (Elveția) autoarea sculpturilor "Ie", "Cojoc" și a bustului lui Eugen Ionescu. Premiul pentru carte a fost acordat ziaristului Nestor Ratesh (REL) pentru "The Entangled Revolution". Au fost aleși ca membri de onoare ai Academiei poetul Ștefan Baciu (Universitatea din Hawaii) și Nicolae Timiraș, unul din fondatorii ARA. Asistența a păstrat un moment de reculegere în memoria lui Miron Butariu, fost secretar general ARA, a scriitorilor Horia Vintilă, membru de onoare și a foștilor săi membri Alexandru Bratu (New York) și Florin Vladimir Krassnoselski (Elveția).

La prima ședință plenară, prof. James

O'Toole a prezentat comunicarea "Drumul spre democrație și economia de piață în țările Europei Răsăritene". Au urmat lucrările organizate pe secții - Literatură, Științe Politice, Economie, Maganement, Medicină, Arte, Inginerie și Știința Computerelor, Epistemologie, Arhitectură și Desing, Studii Religioase, Lingvistică.

Romancierul Petre popescu (Los Angeles) a prezentat două comunicări: "Presa română în anii '90" și "Psihologia fostului membru al partidului Comunist Român". În peste 50 de comunicări au fost înfățișate aspecte ale vieții economice, sociale, culturale și artistice din România, propunîndu-se diferite soluții pentru rezolvarea dificultăților prin care trece România. La masa rotundă "România '92" au participat Mihai Botez, Maria Manoliu Manea, Nestor Ratesh, Gabriel Andreescu.

Aduarea Generală ARA a aprobat Raportul prezentat de președintele Academiei pe anii 1990-92. Prin vot secret au fost realeși: președinte Maria Manoliu Manea, vice-președinte scriitorul L.M. Arcade (Paris), secretar general prof. Peter Gross, consilieri: prof. Constantin Corduneanu, Mircea Fotino, Sanda Golopenția și Elena Stamatescu Cautis. Pentru doi candidați înfrunzind același număr de voturi pentru locul de consilier urmează să se facă un nou tur de scrutin între aceștia. Comitetul Executiv nou ales urmează să fixeze data și locul viitorului congres.

A avut loc și o expoziție de pictură, sculptură, fotografie și proiecte arhitecturale și au fost expuse și o serie de cărți românești rare. Festivitatea s-a încheiat cu un concert de romanțe și cu tradiționalul banchet al membrilor ARA.

burgheză, potrivnică operei de construire a socialismului". Totodată textele incriminate sînt calificate drept "mistice", "confuze", "dușmănoase", "naționaliste", cu "reminiscențe național-socialiste", dar, în mod paradoxal, "apolitice".

În afara amintirilor despre proces și detenție, deja povestite la Freiburg, la simpozionul de la București nu a fost depășit cadrul îngust al mărturiilor subiective, bineînțeles, impresionante prin dramatismul lor. Toată lumea a împărtășit ideea declanșării "procesului comunismului", pentru a reconsidera critic trecutul. Însă, atîta timp cît arhivele securității rămîn închise și chiar dosarele penale sînt doar parțial accesibile - în ciuda asigurărilor contrare date de dl. Quintus - reconsiderarea integrală a trecutului, bazată pe un material verificabil, va stagna.

Titlul generic al mesei rotunde "Trecutul nu e mort, el nici nu a trecut", primește în contextul social, politic și cultural actual o dimensiune specială, depășind strictul său sens metaforic; el rămîne, din nefericire, o certitudine amară. Victimele de ieri au voie să discute "liber" despre cele întîmplate, pe cînd torționarii - de la anchetatori la martori și de la temniceri pînă la "experții literari" - o duc în continuare, bine merci.

William Totok

(text transmis la Radio Europa liberă)

(*) din grupul de presă al lui I.C. Drăgan

ABONAȚI-VĂ
LA LUPTA

PENULTIMA ORĂ

◆ În perioada 21-23 iunie, a avut loc la Varșovia cel de al 24-lea Congres al Uniunii Europene Creștin Democrată (UEDC) la care a participat și o delegație a PNȚcd, condusă de Corneliu Coposu. Au fost aprobate în unanimitate și două rezoluții propuse de PNȚcd. Prima, dedicată temei *Securitate prin cooperare și integrare* a exprimat îngrijorarea membrilor UECD față de agresiunea armatei a 14-a împotriva Republicii Moldova. Cea de a doua se referă la necesitatea realizării în România a unei campanii electorale corecte, precum și asupra oportunității participării observatorilor naționali și internaționali la procesul de votare.

◆ Virgil Măgureanu a fost numit, scrie presa, coordonatorul tuturor serviciilor de informații în cadrul Consiliului Suprem al Apărării. Cîte servicii de informație are România ?

◆ "România liberă" (18 iunie) a publicat apelul unui grup de intelectuali din Iaș, oraș în care Iliescu a fost prim secretar al comitetului județean de partid la jumătatea deceniului '70, în care i se cerea acestuia să se retraga din viața politică. Dar în 27 iunie, FDSN-ul l-a desemnat în unanimitate drept candidat la președinție pe Ion Iliescu. Formația care-l susține pe actualul președinte, și care se autodefineste "un partid de clasa (?!) a publicat un Apel în "Adevărul" în care cheamă "pe dezamăgiți" în rîndurile sale. Adică dezamăgiții de regimul Iliescu să vină în formația care susține o nouă candidatură a sa!

◆ Și dezamăgiți există: 9 români s-au aruncat în mare, în fața costelor Grenadei, de pe un cargou cu pavilion arab, pe care s-au îmbarcat clandestin la Constanța. 5 dintre ei, plutind pe bucăți de lemn, au fost salvați de o navă de pescuit spaniolă. 4 dintre ei au dispărut, a anunțat Radio București în 24 iunie.

◆ La Turnu Măgurele s-au

descoperit, într-o groapă comună, cadavrele a patru tineri, împușcați de Securitate în 1948. În 15 octombrie 1948, Vlădescu Ioan (24 de ani, fost funcționar), Copanu Anghel (29 de ani, fost ofițer), Dianu Ioan (32 de ani, fost maistru militar de aviație) și Predescu Alexandru (27 de ani, fiul unui negustor liberal din oraș) au încercat să fugă din țară cu un avion din localitate. Au fost prinși, torturați și uciși în 24 nov. 1948.

◆ Migrația membrilor grupurilor parlamentare continuă: senatorul Leonard Sfințescu - FSN - constatînd că partidul său a compromis în țară și peste hotare instituțiile statului (e vorba de instituția prezidențială), a decis, "ca adept al unei linii moderate și raționale" să treacă la grupul de senatori PNL. Cu cîteva zile înainte - 18 iunie - grupul PNL din Senat rămăsese fără șef, prin demisia din PNL a senatorului Dumitru Cauleanu. Argumentul ? ieșirea PNL-ului din Convenția Democratică.

◆ Deși, de cîteori a fost întrebat dacă va candida la președinție, Radu Câmpeanu a declarat ca răspunsul este de competența Delegației Permanente, decizia a fost luată fără întrunirea acestui for, din moment ce la sediul PNL se află afișe frumos tipărite cu "Votați Radu Câmpeanu, președinte!"...

◆ Convenția Democratică are 27 de cereri de aderare din partea unor partide și formațiuni politice. Ea a primit deja, în locul PNL-ului, alte două formațiuni liberale: PNL CD (condus de Vintilă Brătianu) și PNL-AT. Din conducerea acestuia din urmă au demisionat dnii Dinu Patriciu și Radu Boroianu - hotărîre care pare să fi fost condiția intrării tinerilor liberali în CD. Actualul lider al PNL-AT este Horia Rusu, considerat un adversar al fostelor compromisuri politice ale formației, care a declarat, cu prilejul alegerii sale, că "...nici după doi ani n-am instaurat un stat de drept", socotind că criza actuală din România este "mai

întii politică și morală și abia apoi economică".

◆ Candidații FSN vor fi desemnați în 25 iulie la Brașov, între Victor Babiuc (fost ministru al Justiției, actualmente ministru al Internelor), Eugen Dijnărescu (fost ministru al Economiei și Finanțelor în guvernul Roman) și șeful departamentului de informații al actualului guvern, Caius Dragomir.

◆ În 25 iunie, Senatul a aprobat proiectul de lege privind abilitarea guvernului de a emite ordonanțe în domenii care nu fac obiectul unor legi organice, pînă la constituirea noului parlament ales în 27 septembrie. Primul ministru a subliniat că acest proiect de lege este indispensabil executivului pentru a lua, operativ, măsurile ce se impun pentru efectuarea unor adaptări și corelări în modul de așezare a unor impozite și taxe și pentru a putea interveni în domeniul pîrghiilor financiare pentru a stopa procesul inflaționist și intensificarea reformei fiscale.

◆ Potrivit unei recente hotărîri a guvernului, începînd cu acest an, taxa pentru participarea la concursul de admitere în instituțiile de învățămînt va fi de maximum 1000 de lei pentru candidatul la admiterea în învățămîntul post-liceal și 1500 pentru candidatul la admitere în învățămîntul superior.

◆ În 19 iunie, s-a pus piatra de temelie pentru rezidirea Bisericii Sf. Vineri, în chiar ziua în care se împlinesc 5 ani de la demolare. La ceremonie a participat și fostul preot paroh al bisericii Sf. Vineri.

◆ În 22 iunie a început la Neptun Forumul românilor și originarilor din România, organizat de Fundația Culturală Română (precedentul Forum s-a ținut la București sub oblăduirea lui Ion Iliescu). O masă rotundă asupra emigrației (nu a exilului !) a fost condusă de istoricii Dan Berindei (România) și Radu Florescu (SUA)

**COLIS EXPRESS
PENTRU ROMANIA
IN 7 ZILE !**
**PLECĂRI : prima săptămînă
a fiecărei luni**
**COLETE: Type P.T.T., cu
adresa și numărul de telefon
al destinatarului, precum și
un inventar lipit pe colet**
GREUTATEA MINIMĂ: 10 kg
**CONTINUT: alimente,
medicamente, haine, jucării etc.**
**PRET/KG : FFfr 20 - franco
domiciliu - București**
INFORMATII :
tel - 16/50.95.36.77
- Haute Savoie
ADRESA :
D. Penculescu,
330, Route de Genève,
74160 College s/Salève,
Haute Savoie
**Colis Express asigură
deasemenea livrarea
coletelor în provincie.**

NATURALIZARI

Journal Officiel", din 21, 26 iunie și 5 iulie 1992 publica numele următoarelor persoane, originare din România, care au obținut naturalizarea franceză: Doicicov Anghel, născut la Chiajna; Doicicov Maria Ioana (n. Miclescu), născută la Bacău; Doicicov Marius Cosmin, născut la București; Petronela Hoteit (n. Moldoveanu), născută la Iași; Ștefan Eugen Macovschi, născut la București; Florian Mihalache, născut la Câmpulung Lucian Balea, născut la Cluj; Magdalena Lăcrămioara Balea (n. Popik), născută la Cluj; Lucian și Laura Balea, născuți la Cluj; Ioan Felician Sorin Anderco, născut la Satu Mare, Valentina Anderco (n. Ardeleanu), născută la Zimnicea, Ana Maria Anderco, născută la Paris; Ghiță Ștefan, născut la Gingiova, Victoria Ghiță (n. Costache), născută la București, Ana-Laura Ghiță, născută la București.

le combat

Directeur: Michel Korné 7/07/92
ISSN 1148 - 7321

NUMERO 186

TARIF D'ABONNEMENT ANNUEL

En Francs Français:

FRANCE FRF 250
EUROPE FRF 300

Par avion :

AMERIQUE
AMERIQUE DU NORD FRF350
ISRAEL
AMERIQUE DU SUD
AUSTRALIE

En d'autres monnaies, le tarif est majoré des frais bancaires d'encaissement comme suit.
DEM 100 - CHF 90 - GBP 35

USA 60 ou équivalent

125 Bureaux de la Colline - 92213 St-Cloud-France
Tel. (33-1) 46020540 Telefax (33-1) 46 02 14 37 - Tlx 633520 F
Commission Paritaire N° 65481 - CCP : 11 341 71 A Paris

LE CONFLIT MOLDAVE CREE DE NOUVEAUX DILEMMES POUR L'UKRAINE

Extraits de l'article publié dans RFE/RL - Rapport de Mai 1992 par Bohdan Nahaylo

Le conflit sanglant de Moldavie est une des principales épreuves en politique étrangère auxquelles l'état récemment indépendant de l'Ukraine doit faire face. Alors que par le passé, c'était la dispute de longue durée au sujet de la Bukovine du Nord qui compliquait les relations de l'Ukraine au Sud-Ouest avec ses voisins roumains et moldaves, l'émergence de la "république du Dniestr" et l'escalade du conflit autour d'elle ont gravement altéré la situation et également impliquée la Russie. A l'heure actuelle, Chisinau, Bucarest et Kiev apparaissent de manière ironique comme faisant cause commune en recherchant à éviter une intervention plus directe de la Russie.

Une enclave "russophone" sur la rive gauche du Dniestr qui est demeuré résolument pro-soviétique et en faveur de l'union jusque récemment lors de l'effondrement de l'Empire Soviétique et qui est soutenu par des forces russes ultra-nationalistes, s'est proclamée elle-même état indépendant sur un territoire qui avant 1940 appartenait à l'Ukraine et, sur lequel même actuellement aussi bien les Moldaves que les Ukrainiens sont un nombre plus important que les Russes. Selon le recensement soviétique de 1989, sur les 601.100 personnes vivant sur la rive gauche du Dniestr, les Moldaves constituent 40,1% de la population, les Ukrainiens 28,3% et les Russes, 25,4%.

L'attitude initial des Ukrainiens

Jusqu'au début de l'escalade du conflit moldave à la fin de 1991, l'Ukraine demeura dans le rôle d'un spectateur de plus en plus soucieux tandis que, l'un après l'autre, des leaders ultra-nationalistes russes et des défenseurs de l'ordre impérial soviétique visitaient Tiraspol et manifaient leur support pour "la République du Dniestr".

Le fait que les autorités moldaves soient prêtes à s'attirer la réprobation des Ukrainiens en poursuivant leurs opposants sur le territoire de l'Ukraine n'a pas non plus arranger les choses. Par exemple, le 29 août 1991, juste cinq jours après que l'Ukraine eut déclaré son indépendance, le Gouvernement Ukrainien était embarrassé par l'arrestation à Kiev par des policiers en civile moldaves, d'Igor Smirnov, le leader de la "République du Dniestr".

D'autre part, le gouvernement démocratique de Moldavie a clairement indiqué qu'il souhaitait gagner la sympathie de la minorité ukrainienne forte de 600 000 personnes, mais profondément russifié, le deuxième groupe ethnique de la république. En 1991, Chisinau avait reconnu les droits culturels de ces Ukrainiens et avaient lancé une politique de soutien de développement de leur vie culturelle.

En décembre, cependant, l'escalade du conflit en Moldavie commença. Les forces de

la république du Dniestr soutenues par du personnel militaire de la quatorzième armée soviétique, basée à Tiraspol, commencèrent à étendre leur contrôle des villes russifiées de la rive gauche du Dniestr vers les campagnes. Qui plus est, des groupes de volontaires de Russie et spécialement des cosaques de la région de Don et d'ailleurs commencèrent à arriver dans la république du Dniestr pour "défendre leurs frères de sang", comme le disaient certains d'entre eux, et pour "tenir la frontière de l'Etat Russe". Pour Kiev, l'élargissement du conflit et l'implication de volontaires russes constituait un développement menaçant.

Kiev vit la situation se détériorer en Moldavie, d'autant plus à mesure qu'un nombre de plus en plus important de volontaires russes arrivait et que la violence augmentait. Durant cette période, à l'exception d'une protestation émise par le Ministère des Affaires étrangères Ukrainien à l'encontre de la Moldavie en début de février au sujet du meurtre du citoyen ukrainien d'Odessa Oblast, l'Ukraine se simpliqua pas davantage.

Le 6 mars, le Parlement Roumain, qui seulement quelques mois auparavant avait implicitement appelé à une révision des frontières de l'Ukraine avec la Roumanie et la Moldavie, fit appel à l'Ukraine en lui demandant de ne pas autoriser des cosaques russes à accéder à la République du Dniestr à partir de ce territoire. Au cours des quelques jours suivants, une délégation parlementaire moldave visita Kiev où elle chercha à gagner de la compréhension et le soutien pour la politique menée par Chisinau. Plus précisément, la délégation fit appel au Parlement Ukrainien pour que celui-ci envoie une commission qui puisse constater par elle-même ce qui se déroulait et, si possible, intermédiaire. Le Parlement Ukrainien répondit en publiant un rapport au sujet de l'escalade de la violence en Moldavie, qui reprenait dans ses grandes lignes, ce que le Président Kravchuk avait dit en décembre.

L'Ukraine répond.

Comme l'ultimatum moldave aux leaders de la "République du Dniestr" expirait le 15 ou le 16 mars, le Ministère Ukrainien des Affaires Etrangères publia deux rapports précisant la position ukrainienne. Le premier condamnait l'implication croissante de cosaques russes dans le conflit moldave, les décrivant comme des mercenaires loués, dont le déploiement violait les lois internationales. Le second, produit le jour où les autorités de Tiraspol déclaraient l'état d'urgence dans leur enclave et où la Roumanie appela à une fin de la violence, avertissait que, s'il n'y avait pas de cessez-le-feu, la situation pourrait dégénérer en un nouveau Nagorno-

Karabagh. Il constatait également que la frontière de l'Ukraine et son intégrité territoriale étaient violées par les belligérants et que l'Ukraine se réservait le droit de prendre des mesures appropriées pour sauvegarder sa sécurité nationale.

Bien que *Izvestiya* ait volé le départ le 17 mars en publiant comme titre "Les unités militaires ukrainiennes déplacées vers la frontière moldave", les mesures précises que l'Ukraine comptait prendre étaient annoncées le même jour dans un décret publié par le Président Kravchuk. Afin de protéger la frontière de l'Ukraine avec la Moldavie, une zone spéciale de 50 kilomètres de largeur était créée tout du long. Le transit de groupes armés à travers le territoire de l'Ukraine et leur traversée de la frontière ukrainienne devait être stoppée ; des voyages effectuées par des groupes de touristes à travers le territoire ukrainien vers la Moldavie devait être suspendus provisoirement ; et dans les régions frontalières, les provisions devraient être accumulées pour accueillir les réfugiés. Ironiquement, le même jour, la nature du problème auquel les autorités ukrainiennes faisaient face fut illustrée graphiquement lorsque le Général Gennadii Yakovlev, l'ancien commandant à la retraite de la quatorzième armée soviétique et un partisan avoué de la république du Dniestr était kidnappé par des hommes armés et masqués (qui s'avèrent être des agents moldaves), pendant qu'il était transporté à travers Odessa Oblast et conduit à Chisinau.

Les mouvements de l'Ukraine pour contenir le conflit furent accueillis par les éloges du Président de Moldavie Mircea Snegur. Par contraste, le silence manifeste du gouvernement russe fit que Snegur, le 17 mars, comme le souligna Radio-Roumanie, "exprima cette désorientation". Mais, tandis que le Président russe Yeltsin et le gouvernement russe préféraient pour l'instant éviter de prendre une position claire, la presse nationaliste russe continua à soutenir la république du Dniestr et l'implication de cosaques russes.

Le fait que Kiev eut cédé ses frontières avec la Moldavie avait pour effet d'isoler la république du Dniestr et aurait pu forcé ses dirigeants à reconsidérer leurs projets.

"Nous n'échapperions à la Roumanie que pour être écrasés sous les couleurs ukrainiennes et leur nationalisme ardent", dit "le Président du Parlement de la République du Dniestr", Grigori Maracuta, à Reuters le 19 mars. Le porte-parole de Smirnov, Valeri Litskai ajouta: "Si Bucarest et Kiev passent par dessus nous et

Suite Page II →

s'entendent pour échanger la région du Dniestr contre d'anciens territoires roumains qui font maintenant partie de l'Ukraine, la région deviendra la victime de "l'impérialisme ukrainien". De toute manière, les dirigeants de Tiraspol commencèrent à renoncer à l'idée de sécession et commencent à demander une fédération avec la Moldavie.

Lors de la rencontre au sommet des dirigeants de la CEI qui s'est ouverte à Kiev le 20 mars, la Moldavie a fait pression pour obtenir une condamnation de l'implication des cosaques russes du côté de la République du Dniestr ; de plus, le porte-parole du Président Snegur a menacé que la Moldavie se retirerait de la CEI si ceci n'était pas fait. Ce qui fut obtenu se concrétisa par un rapport publié par les chefs d'Etat de la CEI qui défendaient l'intégrité territoriale de la Moldavie, et acceptaient d'empêcher l'implication de leurs citoyens dans le conflit moldave. Quelques jours plus tard, les Ministres des Affaires Etrangères de Moldavie, d'Ukraine, de Russie et de Roumanie se rencontrèrent lors d'une réunion à Helsinki de la Conférence sur la Sécurité et de la Coopération en Europe (CSCE). Le 24 mars ils publièrent un communiqué dans lequel ils réitéraient les positions qu'ils avaient prises lors du rapport publié au sommet de la CEI.

Au cours de la dernière semaine de mars, l'Ukraine rappela ses citoyens qui servaient dans les forces de la CEI en Moldavie, Arménie et Azerbaïdjan et envoya une délégation parlementaire en Moldavie. La délégation déclara que la Moldavie et l'Ukraine n'avaient pas de contentieux territoriaux entre elles. Elle déclara également que les frontières actuelles entre l'Ukraine et la Moldavie ne devaient pas être changées et, que l'inviolabilité des frontières existantes de l'Ukraine demeurerait un principe de la politique de l'Ukraine.

Pendant ce temps, les mesures pour protéger les frontières de l'Ukraine avec la Moldavie prenaient effet, il était indiqué que les livraisons d'armes et les groupes de cosaques étaient empêchés de traverser.

Le problème des réfugiés fuyant de la Moldavie vers l'Ukraine prenait une importance croissante; il y en avait plus de 5 000 dans la seule région d'Odessa.

Garder la Russie en dehors

Au début d'Avril, le Président Yeltsin annonça que la Russie prenait le contrôle de la quatorzième armée, dont les sympathies, malgré toutes ses déclarations de neutralité en temps que force de la CEI, s'étaient avérées être du côté de la république du Dniestr. Alors que la Moldavie protesta immédiatement contre cette tendance, des représentants de la quatorzième armée menacèrent d'intervenir pour séparer les belligérants. Avec en plus la nouvelle que le vice-président russe Rutskoi avait l'intention de visiter la république du Dniestr, l'office de presse du Président Snegur accusa Moscou de planifier "une occupation non déguisée d'une partie du territoire de la Moldavie par des troupes russes".

Pendant ce temps, l'Ukraine envoya à Bucarest une délégation parlementaire menée par le chef du Parlement Ukrainien, Ivan Plyushch, pour recommander les relations avec la Roumanie.

La délégation souligna que l'Ukraine n'avait aucune revendication territoriale sur aucun de ses voisins et qu'elle ne reconnaissait pas non plus les revendications de ses voisins

sur les territoires ukrainiens. Quant aux conflits en Moldavie, ils répétèrent que l'Ukraine était opposée à toute intervention par l'un des autres états impliqués (Roumanie, Russie ou Ukraine) et que la CSCE devrait être appelée à jouer dans cette affaire le rôle d'un médiateur pour la paix. La visite par une délégation ukrainienne sembla améliorer les relations entre l'Ukraine et la Roumanie et, les deux côtés semblèrent satisfaits de ce que Plyushch décrivait comme étant une percée historique dans les relations entre les deux pays.

La perspective d'une intervention directe russe dans le conflit moldave cependant se précisait lorsque, le 5 avril le vice-président russe Rutskoi visita la république du Dniestr. Sa déclaration à Tiraspol selon laquelle " la république du Dniestr existe et doit exister " offensa non seulement le gouvernement moldave, qui condamna cette visite comme un acte "d'ingérence majeure" dans les affaires internes de la Moldavie mais, venant peut de temps après ses déclarations similaires et provocantes en Crimée, contribua également à raviver l'indignation de Kiev et son inquiétude.

Tandis que les ministres des Affaires Etrangères moldave , roumain , russe et ukrainien se rencontraient le 6 avril à Chisinau, Rutskoi s'adressa au congrès des députés du peuple de la Fédération russe et, dans ce que Reuters décrivit comme "un discours ardemment nationaliste" en appela au congrès pour qu'il reconnaisse la république du Dniestr et suggéra que la quatorzième armée serve de tampon où de force de paix (cette dernière idée avait également été invoquée par le Commandant en Chef des forces armées de CEI, Marshal Evgenii Shaposhnikov). Ce qui était encore plus déroutant du point de vue des républiques non russes de l'ancienne Union Soviétique est que Rutskoi alla même jusqu'à déclarer : " Tant que la Russie garantit la protection de ses citoyens où qu'ils vivent... il y aura des conflits sur l'ancien territoire de l'Union Soviétique et il y aura des milliers de réfugiés".

L'inquiétude de l'Ukraine au sujet de l'intervention croissante de la Russie dans le conflit moldave et au sujet du rôle de la quatorzième armée fut exprimée au cours des entretiens quadripartis tenus par le Ministre des Affaires Etrangères de Moldavie, Roumanie, Russie et Ukraine dans la capitale moldave.

Du côté moldave on a déclaré que toute intervention de cette force serait considérée comme l'action d'une " armée d'occupation". A sa place, les représentants moldaves et roumains préféreraient utiliser les troupes ukrainiennes comme force tampon. Un compromis au sujet du cessez-le-feu fut élaboré mais il ne mentionnait pas de force de paix et ses termes n'étaient pas clairs. Kozyrev continua à affirmer que la quatorzième armée agirait malgré tout comme une force tampon mais, le Président de la Moldavie Snegur, répéta que ceci était hors de question et que la Moldavie avait " avancé une proposition pour utiliser l'armée ukrainienne comme une force de surveillance du cessez-le-feu".

Sans accord au sujet d'une force de maintien de la paix, le cessez-le-feu commença bientôt à vaciller.

La Moldavie, toujours perturbée par l'ingérence de Rutskoi et encore plus irritée par une résolution passée par le congrès russe des députés du peuple le 8 avril , exprimant indirectement son soutien pour la république du Dniestr et affirmant : " la responsabilité du

congrès quant au destin des citoyens de Russie" dans l'enclave, semble avoir cherché à attirer l'Ukraine toujours plus près de son côté en jouant sur les peurs ukrainiennes au sujet des intentions de la Russie.

Les quatre Ministres des Affaires Etrangères se rencontrèrent à nouveau à Chisinau le 17 avril et, une fois de plus, l'Ukraine se rangeait du côté de la Moldavie et de la Roumanie contre la Russie au sujet du problème du rôle de la quatorzième armée. La Moldavie continua apparemment à proposer que l'armée ukrainienne serve de force de maintien de la paix. Malgré un accord plus détaillé au sujet de la surveillance conjointe du cessez-le-feu, des luttes sporadiques continuèrent et les nouvelles discussions ne parvinrent pas à mettre fin aux effusions de sang.

Le 20 avril Smimov annonça la formation d'une armée de la république du Dniestr forte de douze mille hommes (ce qui est en gros l'effectif de la quatorzième armée) et invita les officiers de la quatorzième armée à servir en son sein.

Pression croissante sur Kiev pour aider les Ukrainiens du Dniestr

Les différentes manifestations de solidarité avec les russes de la rive gauche du Dniestr trouvèrent un écho immédiat parmi les Ukrainiens de la région. Le chef de l'union des Ukrainiens du Transdniestr, Oleksandr critiqua vivement Kiev pour son ignorance prétendue des appels des Ukrainiens de la rive gauche du Dniestr. En Ukraine même des groupes liés à l'Assemblée Nationale Ukrainienne, une petite organisation mais turbulente et radicalement nationaliste, ont commencé à attaquer le gouvernement ukrainien pour n'avoir rien fait comme il pouvait le constater, pour protéger les Ukrainiens de la rive gauche du Dniestr. Qui plus est, ils ont commencé à organiser le recrutement de volontaires ukrainiens pour combattre contre Chisinau et " les Roumains" pour défendre leurs concitoyens de la rive gauche.

L'inquiétude croissante au sujet des Ukrainiens de la rive gauche du Dniestr avait déjà été manifestée dans un rapport publié dans *Literaturna Ukraina* le 30 avril et signé par des représentants importants de diverses organisations ukrainiennes publiques et culturelles, parmi lesquelles Ivan Drach, l'un des dirigeants de *Rukh*. En maintenant un politiquement neutre, les signataires ont appelé aux citoyens ukrainiens pour qu'ils offrent aux citoyens de la rive gauche du Dniestr une aide humanitaire et pour qu'ils les aident à raviver leur identité nationale et à établir des contacts avec l'Ukraine.

Conclusion

Le conflit en Moldavie s'est transformé en un problème sérieux et dangereux pour l'Ukraine, étant donné que la menace d'un déferlement de population de la Moldavie vers l'Ukraine augmente avec la perspective d'une intervention croissante et plus directe de la Russie dans le conflit ; l'Ukraine a commencé à jouer un rôle plus actif dans la recherche d'une solution qui ne permettrait pas à la Russie de créer une base politique et militaire sur la frontière sud-ouest de l'Ukraine et qui, en même temps, dissuaderait la Roumanie de trop s'impliquer. Le conflit est encore loin d'être résolu cependant, comme l'inquiétude augmente en Russie et en Ukraine au sujet du sort des minorités russes et ukrainiennes de la rive gauche du Dniestr, le problème semble devenir de plus en plus difficile.